



Integratie en assimilatie zijn onafscheidelijk



Marc De Vos

De Turkse premier Erdogan bracht onlangs een staatsbezoek aan Duitsland. In de marge daarvan hield hij in Keulen een toespraak voor een menigte van 16000 dolenthousiaste Turkse migranten en hun afstammelingen, die uit diverse West-Europese landen waren toegestroomd. Erdogan sprak zich uit voor integratie, maar verwierp “assimilatie” als een “misdad tegen de menselijkheid” (sic). De Turkse identiteit en taal zijn belangrijk voor Erdogan, die Turks onderwijs in Duitsland voorstelt en de Turkse emigranten stemrecht wil geven bij verkiezingen in Turkije. De Marokkaanse regering denkt net zo over de eigen cultuur en taal. Een officieel regeringsplan kwalificeert de Marokkaanse gemeenschappen in het buitenland als de zeventiende regio van Marokko en wil voor hen onderwijs van de Marokkaanse cultuur en van de Arabische taal promoten.

De uitspraak van Erdogan schoffeerde Kanselier Merkel en zorgde in Duitsland voor een schokgolf van aversie. Niettemin werd ze met verve in het Turkse parlement herhaald. Het Marokkaanse plan leidde in Nederland onmiddellijk tot officieel protest. In België blijft het vooralsnog oorverdovend stil.

Zowel het Marokkaanse plan als de uitspraak van Erdogan zegt iets over Marokko en Turkije, maar niets over de Marokkaanse en Turkse gemeenschappen in Europa. Het geval van Turkije is wel opmerkelijk, want het land staat geprogrammeerd om lid te worden van de Europese Unie. Dat Erdogan het überhaupt over assimilatie heeft in de relatie tussen Turken en Europa, zegt veel over de afstand tussen zijn Turkije en de Europese identiteit.

Ik hou niet van de term “assimilatie”: hij klinkt hard en dwingend. Het gaat hem om de vraag of een immigrant kan integreren zonder aan te sluiten bij de nieuwe samenleving. Integratie en assimilatie zijn voor mij niet gescheiden maar integendeel onlosmakelijk verbonden. Immigranten die zich sociaal en economisch integreren, worden over verschillende generaties spontaan geabsorbeerd door het nieuwe

thuisland. En hoewel eigenheid, taal en geschiedenis steeds een aparte kruiding kunnen geven, gaat het daarbij in essentie tot een versmelting met de heersende samenleving. Dat is de les van eeuwen succesvolle immigratie in de “melting pot” van de Verenigde Staten. Het alternatief is versplintering en verdeeldheid.

Assimilatie is niet alleen een gevolg van integratie, het is daarvoor ook een voorwaarde. Ik doel daarmee op wat de essentie is van het westerse democratische staatsmodel: een gemeenschappelijk burgerschap met gelijkheid voor de wet. In dat model zijn rechten en plichten niet gebonden aan een bepaalde gemeenschap, maar aan een individueel burgerschap dat voor eenieder geldt en dus eenieder assimileert. Wie parallelle gemeenschappen met aparte normen wil, draait de klok terug tot vóór de Franse revolutie.

Integratie en “assimilatie” zijn mijns inziens dus onafscheidelijk. Het debat moet gaan over de termen en de grenzen van de assimilatie die verweven zit in het burgerschap. Dat debat loopt maar met horten en stoten, vaak gereduceerd tot concrete pijnpunten in de omgang met de Islam. Er is nood aan een totaalvisie die helder en standvastig kan worden voorgesteld. Daarvoor moet Europa dan wel het cultuurrelativisme verlaten die tolerantie van intolerantie aanvaardbaar

heeft gemaakt. Daarvoor moet Europa zichzelf durven definiëren en dus de identiteitsschaamte afgooien die elke assertiviteit herleidt tot het extremisme uit de donkerste dagen van de twintigste eeuw.

België is daar alvast nog niet aan toe. Tegen de achtergrond van het Vlaams Belang is het integratievraagstuk, zowel politiek als intellectueel, bij ons te veel in de versleten links/rechts tegenstelling beland. Objectief heeft het daar weinig te zoeken. Wie heeft er immers gevochten voor basiswaarden zoals de vrijheid van meningsuiting, de scheiding van kerk en staat, of de vrouwenemancipatie? Niet voor niets krijgt Ayaan Hirsi Ali de steun van de zelfverklaarde “linkse” intelligentsia die in Frankrijk de geest van Voltaire willen bewaken.

Diversiteit en de opname van allochtonen in onze economie en arbeidsmarkt zijn een terechte prioriteit. De sociaaleconomische achterstelling van veel migranten is

schrijnend. Maar sociale cohesie berust niet op geld en werk alleen. Zij vergt ook een gemeenschappelijk “sociaal contract” dat de bakens van het burgerschap in onze samenleving uitlegt en uitzet voor elke burger, in het bijzonder voor de nieuwe Belgen.

“
Assimilatie is niet
alleen een gevolg
van integratie, het is
daarvoor ook een
voorwaarde in een
staatsmodel dat
berust op een
gemeenschappelijk
en individueel
burgerschap.”



Integratie en assimilatie zijn onafscheidelijk.

Zolang daarover verdeeldheid heerst, dreigt interne balkanisering en taboevorming. Geen integratie zonder assimilatie, maar zonder burgerschap geen assimilatie.

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute

Verschenen als
column in De Tijd
van 20 februari
2008.

Het Itinera Institute is een onafhankelijke denktank en doetank die, boven partijgrenzen, regionale verschillen en belangengroepen heen, wegen wil aanreiken voor beleidshervormingen met het oog op duurzame economische groei en sociale bescherming in België en zijn regio's.



Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

L'itinera Institute est un think-tank et do-tank indépendant qui, au-dessus et au-delà des partis politiques, des différences régionales et des groupes d'intérêt, veut identifier les chemins de réformes qui garantissent une croissance économique et une protection sociale durables en Belgique et dans ses régions.

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur
